

ERLEAK ETA AINGIRAK

ERLATEGIA

Begiratu dagigun erlategi batera. Benetako lantoki biurtu dan erri bat dala ikusiko dogu.

Irurogei milla biztanle baiño geiago daukaz. Zenbakia ez da izaten erlontzi guztietan bardiña.

Guztiak egiten dabe lan, erle-mandoak izan ezik, eta oneik gitxi dira. Guztiak egiten dabe lan, zarrak eta gazteak.

Gazte-gazte diranak be biengoan egin leikee lan, erleak euren ezi-gelatik aundiak eginda urtetan dabe-ta.

Bakoitzak egiten dauan lan-mota, bere zurtasun eta eldutasunari dagokiona da, eldutasunak berak eragiten dautsona.

Edozein lantegitan lez, lanak zeatz eta maillaka banantzen dira erlategian. Erleen artean zeregiñik aundiena kanpokoia izaten da. Orregaitik ogei ta bat egun bete bear dira, kanpoko lan-maillara eltzeko.

Lenengo beste zeregin askotan egin bear dau ikastaroa: Garbitzaille, zaintzaille (jaioteko diran larbak zaintzen, kanpotik datozenen janaria artu eta gordeten dira, esaterako begiratzaille, ikuskari.

IKUSKARIAK

Ikuskarien lana zoragarria da. Berba egiten dabe. Emon bear diran barriak besteai emoten dautsez.

Euren lagun langilleai lore-autsa ta eztigaia non dagoan, dantzearen bitartez esaten dautsee.

Eta, gauza arrigarria, kanpoko langilleak oso ondo ulertuten dautsee Esti-gai lorak inguraun ba'dagoz, ikuskariak biribilketa-dantzea egiten dabe, bira-bira-ka ibilliaz; urrin ba'dago, euren dantzea aldizka ta jarraitu barrik egingo dabe, noizean beinka; 300 oin baiño geiago bitarte ba'dagoz edo etxe bat ba'da bideko eragozpen, zortzi zenbakiaren irudia egiñaz dantzatuko dira, zortziko irudia ariñeketan egiten ba'dau, loratetia sei milla edo urriñago egon leitekela esan gura dau; zenbat eta dantza astitsuagoa, loretegia urriñago.

Ikuskariak bere bidea aize gogorren artean egin ba'dau, urrunago dagoalako adierazoko dau. Geuk be sarritan olako zerbait esaten dogu: Eragozpenik aurkitzen ez ba'dozu, ogei minutoko bidea daukazu.

JAKITURI ARRIGARRIA

Zomorro batek orrelako izkuntza edo berbeta naste tsua erabiltea, sinistu eziñeko gauzea da. Alan eta guztiz be, erleak oraindiño naste aundiago sartzeko, bitartea adierazo ta erakusten dabe.

Eta bidea agertzeko, eurak aurkitu dabena nondik dan adierazteko, eguazkiagaz be zer-ikusia izaten dabe, ostean, ondoan, edo inguruan bira-biraka ibilliaz. Eta norabide ori eguzkiak alkartuta emotea, kanpoko erleentzat beti izaten da baliotsua.

Eguna laiñotsua izan arren, erleak ubel-margotik aragoko izpien zentzumena dauke.

Onein laguntzaz, eguzkia non dagon beti jakin leikie, gizonak tresna barik jakin ezin daben gauzea.

IZKUNTZA NASTETSUA

Jakitunak diñoskuenez, erle langilleen izkuntzea beste pizti ta zomorroak euren alkar-bideetan erabilten dabena baiño askoz nastetsuagoa da. Gizonaren izkuntza ta alkarbideak baiño ez dira naste aundiagokoak.

Baiña jakingarriz, gizonen izkuntzaren bestera ez da eltzen. Gizonen beste ez dau irakasten. Gizonak berak ikasten dauana ta aurrekoakandik artutako jakintza daukoz, baiña erleak berezkoa baiño ez dauke, ez dauke araudirik berba egiteko eta alkarbideak sortzeko. Esangureak banan-banan adierazteko biderik ez dauke, adimenik ez dauke. Ezin dabe jakiñaz euren izkuntza aldatu, erri ezbardiñetan bizi diran erleak izkelki zerbait ezbardiñak erabilli arren. Zelan jokatu bear daben euren artu-emonetan, ez dabe iñoz irakasten.

Ez ete da or agertzen eurak baiño goragoko Adimena dagoala?

AINGIRA DIZDIRATSUAK

Ez dozuez iñoz gogoratu aingira dizdiratsuak?

Oneik bai izaki trebeak! Begiratu dagiguzan.

Bermudetako itxas-ur urdiñetan asten da, ur otzetako aingiren edestia.

Jaio ta laster aita-amak ilten jakez eta umezurtz gertzen dira. Aldi onetan txiki ta garden agiri dira.

Euren ekinbidez, e ibillaldi luzea egiten dabe aita-
amak bizi ziran ur otz aldeetara, Erdi-Ameriketako edo
ango ipar-sortaldeko ibai ta ur geldietara. Beste batzuk
Europa'ko erreketara.

Euren uger-indarrarentzat ur-aizearen joera eragi-
lleak lagunduko dautse.

Ameriketako erreka ta ur-geldietarako aingirak, La-
terri Alkartuetako itxas-basterretara urtebete ingururako
aldentzen dira, baiña ordurako sasoikoen itxura artu da-
be, atz bi luze baiño izan ez arren.

Europa'koak eldutasun geiago dauke guztiak bardiñak
izan ez arren eta euren tokietan egoteko iru urte-inguru
bear dabez.

Ori orrelan dala, aingira arrak itxas-bazterretan ego-
tea naiago dabe eta aingira emeak sarri askotan ibai-gora

joaten dira ur-geldien edo aintziren billa. Batzuk gabaz
lurrean ibiltaldi laburrak egiten dabez.

Zelan jakiten daben ur otzak non dagozan eta an bizi
bear dabela? Gauza arrigarria, izugarria da. Nondik nora
ibilli zelan jakiten daben, sinistu-eziñekoa da. Adimen ar-
gitsu baten erabilliak dirala esan lei. Zazpi urtetik amabi-
ra, euren zartzaroan, lau atzetik seirako luzerea dauke
eta barriro abiatzen dira ibillaldi luzera. Oraingoan Saga-
zo Itxasora doaz an umeak egin eta ilteko.

Angiria'n, erreka, ibai eta ur-geldietan bizi izaten di-
ra, baiño jaio ta il Itxasoan.

Benetan guztiz arrigarri, erromantiku, samur eta lillu-
ragarria, olerki zoragarria!

LETONA'K

SAN ANTON'GO

DON KLAUDIO'RI

ZORIONAK ETA ESKERRAK

ZER'EN DOGU LANKIDE,

ABADETZAN EGIN DITU

BERROGEI TA AMAR URTE

ZORIONAK ETA EKIN AL DAN ARTE!

(ZER)